

DIALOGKORT OM SEKSUALUNDERVISNING PÅ STU

ARBEJDSARK

SEKSUALUNDERVISNING VS. SEKSUALVEJLEDNING

Cecilie har lige afsluttet en seksualundervisning, og efter timen kommer en elev hen til hende, og fortæller at hun er bange for, at hun er gravid. Cecilie vil selvfølgelig gerne hjælpe eleven, men er i tvivl om hvordan, og hvor grænserne går for, hvad hun som lærer må involvere sig i.

- Hvordan kan du vurdere, hvor grænsen går for, hvad du kan og bør hjælpe med i forhold til, hvad der er dit ansvar og kompetencer som lærer?
- Hvem kan du vende din tvivl med?
- Hvem kan du eventuelt viderehenvise eleven til?
- Hvordan kan du være anerkendende og imødekommende overfor eleven, selvom du eventuelt afviser at hjælpe selv?

UNDERVISNINGSDIFFERENTIERING

Iris planlægger seksualundervisning til et af sine hold. Hun oplever at eleverne er meget forskellige steder i deres udvikling og har meget forskellige erfaringer med bl.a. sex, og er i tvivl om, hvordan hun får alle med.

- Hvordan kan man inddrage eleverne i planlægningen af seksualundervisning, så emner og tilgange bliver relevante og vedkommende?
- Hvordan kan undervisningen differentieres, så alle elever kan få gavn af den?
- Kan der være særlige udfordringer i at differentiere seksualundervisning?

ELEVERS ØNSKE OM AT STIFTE FAMILIE

Jacob planlægger et forløb om graviditet og forældreskab. Han ved at nogle af eleverne brændende ønsker sig at stifte familie, men det er også et sårbart emne. Nogle af hans elever har givet udtryk for at de er i tvivl om de kan magte forælderrollen eller at de er bange for at få fjernet et evt. barn. Jacob vender det med en kollega, som anbefaler ham at inddrage viden om sterilisering og babykursus i sin undervisning. Jacob bliver i tvivl om, hvorvidt det vil være manipulerende overfor eleverne og overskride deres ret til at bestemme over deres eget liv og krop.

- Hvem har de rette kompetencer til at vejlede og rådgive elever i individuelle spørgsmål om prævention og familieskab?
- Hvordan kan du undervise dine elever om prævention, graviditet og familieskab uden at komme til at præge dem til at træffe bestemte beslutninger?
- Hvordan kan du fastholde et rettighedsbaseret og positivt syn på krop og sex i seksualundervisningen?

NYE PRONOMINER

En elev i Samirs klasse er nonbinær og har i en praktikperiode skiftet navn og ændret sine pronominer til "de/dem/deres". Samir vil rigtig gerne vise eleven, at han respekterer deres nye pronomen, men er i tvivl om, hvordan han kan gribe det an på en god måde.

- Hvad tror du Samir bliver nervøs for at gøre eller sige forkert?
- Hvad kan man gøre, hvis man kommer til at bruge elevens gamle navn eller det forkerte pronomen?
- Hvordan kunne du som lærer vise din støtte og anerkendelse til eleven?
- Hvad kunne du gøre, for at sikre at de andre elever respekterer elevens nye pronomen?

PRIVAT ELLER PERSONLIG

Dorthe underviser i Almen daglig livsførsel (adl) og har en god relation til sine elever. Hun vil gerne undervise i seksualundervisning, men er bekymret for, om eleverne kan finde på at stille lidt for nærgående spørgsmål til hendes privatliv, og hvordan hun skal håndtere det, hvis de gør.

- Hvordan kan du som lærer være personlig, uden at være privat?
- Hvordan kunne Dorthe sætte grænser for, hvad hun vil tale med eleverne om, uden at virke hård eller lukket?
- Hvad er udfordrende for dig, ved at skulle tale om seksualitet?
- Hvilke aftaler kan man som lærer lave med eleverne, som kan skabe et trygt rum for både lærer og elever, inden undervisningen går i gang?

KOMPETENTE UNGE KAN GODT MANGLE VIDEN

Anders planlægger et forløb om krop, følelser og grænser til sine elever. Han oplever at eleverne har et stort behov for at lære mere om egne og andres lyst og grænser, og han vil gerne beskytte dem mod at få dårlige oplevelser med at få overskredet deres grænser, eller overskride andres. Han er i tvivl om, hvordan han kan tilrettelægge seksualundervisning, som både tager højde for at eleverne er eksperter i deres eget liv og samtidig støtter dem, der hvor de mangler kompetencer.

- Hvad kan gøre, at man som lærer kan få trang til at beskytte eleverne mod dårlige oplevelser? Og kan man det?
- Beskriv med jeres egne ord, hvad det at være "kompetent" betyder.
- Hvordan kan man tilrettelægge seksualundervisning, som støtter elevernes ret til at bestemme over deres egen krop?

FOR GRÆNSEOVERSKRIDENDE?

Yasmin har oprettet et fag om seksualundervisning, og vil gerne have fokus på en masse positivt ved seksualitet; blandt andet flirt, lyst og begær. Men hun oplever at eleverne er usædvanligt stille og uengagerede; nærmest akavede i undervisningen. Derfor overvejer hun om emnet simpelthen er for pinligt eller grænseoverskridende for eleverne at have sammen med hende som lærer, selvom hun selv har det afslappet med at tale om seksualitet og erotik.

- Hvad tror du elevernes tavshed og akavedhed handler om?
- Hvordan kan man rammesætte undervisningen, så det bliver muligt for eleverne at lytte aktivt, uden at deltage, hvis et emne er for grænseoverskridende for dem?
- Er der nogle emner som kan være oplagte for lærere at tage op, og andre som er mere oplagte at få eksterne undervisere til at stå for – hvilke og hvorfor?

RELIGION

Selma har flere gange prøvet at lave seksualundervisning på sine hold, men nogle af eleverne mener at det er i strid med deres religion at tale om bl.a. sex, køn og prævention. Eleverne reagerer stærkt på selve det sprog for kønsdele, som Selma bruger, selvom hun gør sig umage med at holde det neutralt, og mange gange har forklaret, at det er vigtigt for eleverne at kende deres krop. Selma vil naturligvis gerne respektere elevernes grænser, men er ærlig talt også frustreret over elevernes forbehold.

- Hvordan kan Selma anerkende alle elever, og samtidig sikre at ingen bliver udskammet eller diskrimineret på baggrund af religion, kønsidentitet, seksualitet eller andet?
- Hvordan kan du som lærer håndtere dine egne holdninger og reaktioner, så du ikke selv kommer til at dømmes eller diskriminere de elever, du er uenig med (uanset om det handler om religion eller andet)?
- Hvordan kan eleverne inddrages i at beslutte hvilke ord for fx kønsdele eller sex, der bruges i undervisningen?
- Hvor eller hos hvem kan du som lærer hente sparring?

FORSKELLIGE MÅDER AT HAVE SEX PÅ

Lene har netop afholdt undervisning om sex og prævention med en lille gruppe elever. Der var en god stemning i gruppen og de fik nogle gode og åbne snakke, især om vigtigheden af at bruge kondom. Efter undervisningen vender Lene undervisningen med en kollega, som fortæller at en af pigerne jo er biseksuel og spørger derfor om de også talte om prævention for kvinder, der har sex med kvinder. Lene føler sig lidt overrumplet, dels fordi hun ikke havde overvejet at nogle af hendes elever ikke var heteroseksuelle og dels fordi, hun er usikker på, om to kvinder egentlig kan smitte hinanden med en sexsygdom.

- Hvordan kan man arbejde med seksualitet på en måde, der afspejler forskellige seksualiteter og måder at have sex på, uden at det kommer til at handle om elevernes personlige liv?
- Hvordan kan man udfordre sine egne forventninger til elevernes seksualitet?
- Hvor kan man søge mere viden om prævention og sexsygdomme?

EN KRITISK TILGANG TIL NORMER FOR «DEN ATTRAKTIVE KROP»

Aaja oplever at flere af hendes elever har et negativt kropsligt selvbillede og at de er meget bevidste om, at deres krop ser anderledes ud, end de kroppe, der fremstilles som attraktive i diverse medier. Det gælder på en særlig måde de af hendes elever, der har fysiske funktionsnedsættelser og er afhængig af et hjælpemiddel som fx kørestol og krykker. Aaja vil gerne lave et forløb med eleverne, der kan styrke deres selvværd og give dem et positivt kropsligt selvbillede, men er i tvivl om, hvordan det kan gribes an.

- Hvordan kan man sammen med eleverne forholde sig kritisk til kulturelle normer for, hvad der udgør en attraktiv krop?
- Hvordan kan man arbejde med en positiv tilgang til alle kroppe uanset funktionalitet og eventuelle hjælpemidler eller støttebehov?
- Hvilken betydning har det, når et materielt hjælpemiddel, som for eksempel krykker eller kørestol, er en forlængelse af kroppen?